

Seattle

Spojené státy americké

V Seattlu v posledních 10 letech vybudovali dálniční tunel

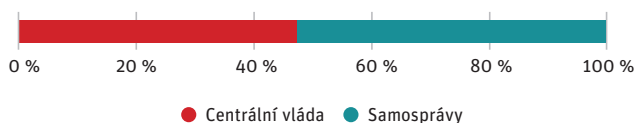
● **MĚSTO:**
0,7 mil. obyvatel

● **METROPOLITNÍ OBLAST**
3,7 mil.
(+7,5% pop. změna /5 let)

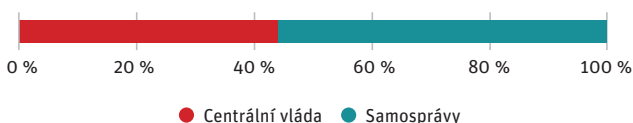
HDP: 225 % průměru HDP EU28
(+2,0% prům. roční změna HDP /5 let)

Jak fungují finance samospráv v USA

VEŘEJNÉ PŘÍJMY

KAPITÁLOVÉ VÝDAJE

Federální struktura Spojených států má tři úrovně a skládá se z 50 státních vlád, 3031 okresů a 35879 obcí (2012). Státy určují své vlastní systémy místní správy, včetně jejich počtu, územní organizace a pravomocí. V praxi existuje v USA 50 různých systémů místních samospráv, jeden pro každý stát.

Fiskální moc federální vlády je definována ústavou USA. Americká ústava však jasně nedefinuje fiskální úlohy a vztahy federální a státní vlády. Kromě toho definice a kontrola fiskální politiky místních vlád je přenesena na státy.

Státy a samosprávy (liší se stát od státu) mají velkou míru fiskální autonomie a široké pravomoci ve fiskální politice, včetně určování typů daní, jejich výběru, sazeb, základů a rozpočtových priorit (s několika omezeními stanovenými federální ústavou). V některých státech jsou místní vlády pod přísnými fiskálními omezeními, zatímco v jiných může mít místní správa značnou volnost. Tento vysoký stupeň decentralizace způsobuje **velké fiskální rozdíly mezi státy a místními vládami, které nejsou plně kompenzovány slabými mezivládními programy transferů**, buď na státní úrovni, nebo na federální úrovni.

Finanční prostředky samospráv byly vážně zasaženy hospodářskou krizí v letech 2008–2009, a to částečně kvůli přísným rozpočtovým pravidlům vztahujícím se na samosprávy a za druhé kvůli jejich velké závislosti na konkrétních zdrojích příjmů (jako je daň z nemovitostí pro mnoho obcí). Od té doby se fiskální situace států a obcí ve Spojených státech pomalu zlepšuje, protože mezivládní fiskální politika začíná řešit dlouhodobou strukturální nerovnováhu.

Samosprávy hrají v investicích klíčovou roli a představují převážnou část celkových veřejných investic, podobně jako průměr OECD 57 %. Jsou však pod průměrem OECD pro federální země (OECD 63 % v roce 2016). Státní vlády se podílí na veřejných investicích 22 % (2016).

V roce 2009 federální vláda v reakci na hospodářskou krizi zahájila ozdravný balíček složený ze smluv, dotací a půjček, částečně zaměřený na podporu veřejných investic (American Recovery and Reinvestment Act – ARRA). Ten doplňoval státní financování samospráv o investice zejména do veřejné dopravy a vzdělávání a podporoval koordinaci napříč všemi úrovněmi vlády. Samosprávy spravovaly jednu třetinu ARRA.

Další federální investiční programy jsou určeny na podporu státních a místních investic do dopravní a vodní infrastruktury jako je zákon o financování a inovaci vodních infrastruktur (2014). Výdaje na dopravní a vodní infrastrukturu tvoří 59 % státních a místních investic (od 2017).

Příjmy samospráv v USA v roce 2016 odpovídaly 53 % celkových veřejných příjmů, což je v souladu s průměrem OECD pro federální země. Primárním zdrojem jejich příjmů jsou výnosy z daní (48 % v roce 2016). Totéž platí pro cla a poplatky, které ve Spojených státech představují 23 % příjmů samospráv (OECD fed. 17 %). Naopak podíl dotací na příjmech je výrazně pod průměrem OECD (31 %).

Daňové příjmy samospráv činí 17 % HDP a 53 % výnosů z daní (OECD 7 % HDP a 32% výnosů z daní). **Výnosy**

z daní představují přibližně 48 % příjmů států a 54 % příjmů samospráv (2016). Mezi federální vládou, státy a místní samosprávou **neexistují žádná ujednání o sdílení daní.** Většina místních daní tedy pochází z vlastního zdroje.

Na úrovni samospráv je primárním zdrojem daňových příjmů daň z nemovitého majetku (28 %), která se vybírá ve všech 50 státech z rezidenčních i obchodních nemovitostí, a je odvozena od jejich tržní hodnoty. **Daň z nemovitostí vybíraná okresy, obcemi a městskými částmi představuje 68 % místních příjmů a 2,5 % HDP (OECD 1,1% HDP v roce 2016).** Sazby daně z nemovitostí se v jednotlivých státech i uvnitř států velmi liší a místní vlády používají různé metody k výpočtu základu daně z nemovitostí. Následuje daň z příjmu fyzických osob a daň z obratu (celkem 24 % z daňových výnosů a 12 % ze všech příjmů), spotřební daň (6 %) a daň z příjmu právnických osob (4 %).

Na státní úrovni pochází nejvyšší výnosy z daně z příjmu právnických osob (37 % státních výnosů z daní, tj. 18 % státních příjmů). Sedm států neukládá žádnou daň z příjmu, zatímco osm států má nejvyšší mezní daňové sazby do 11 %. **Druhou nejdůležitější daní je daň z obratu (32 % státních výnosů z daní a 15 % státních příjmů).** Pět států nemá daň z obratu. Další hlavní daně zahrnují spotřební daně, licenční daně, daň z příjmu právnických osob, daň z pohonných hmot a odstupné při těžbě přírodních zdrojů.

Kromě toho 37 států zavedlo systémy sdílení daní s místními úřady ve svých jurisdikcích, které jim umožňují ukládat kromě státní daně i své vlastní obecní daně z obratu. Místní sazby se pohybují od 0,5 % do 8,3 %. Podíl této daně z obratu tvoří 13 % z výnosu místních daní (2016). Další sdílené daně mohou zahrnovat místní daň z příjmu fyzických osob (4,8 % z místních daní v roce 2016) a daň z příjmu právnických osob.

Na rozdíl od většiny ostatních federací neexistují v USA žádné federální bezpodmínečné obecné transfery ani vyrovnávací systém. Některé mezivládní transfery však mohou obsahovat vyrovnávací prvky. V průběhu let se federální mezivládní systém v USA stále více centralizoval, přičemž federální vláda

používá federální dotace k rozšíření svého vlivu v mnoha oblastech politiky. **Transfery se od roku 2008 do roku 2010 rychle zvýšily, aby pomohly státním a místním vládám zotavit se z hospodářské krize.** Od roku 2014 se transfery opět zvyšují v důsledku rozšíření způsobilosti Medicaid (zákon o ochraně pacientů a cenově dostupné péče – ACA), čímž **se zdravotnictví stalo hlavní kategorií federální pomoci samosprávám.**

Tři obecné typy federálních transferů státní a místní samosprávě jsou kategorické transfery (pouze pro relativně úzce definované účely), blokové transfery (pro specifické programy pomoci) a všeobecné sdílení příjmů. **85 % objemu transferů okresům a obcím pochází od státních vlád a 15 % od federální vlády.**

Kromě daní vybírají státní a místní samosprávy poplatky za poskytované služby, které představují větší podíl na příjmech než je průměr federálních zemí OECD (17 % v roce 2016). **Poplatky za různé služby (kanalizace, parkování) představují 18 % místních příjmů.** Na druhé straně státy vybírají dálniční poplatky, poplatky za služby ve vzdělávání a služby související s nemocnicemi, úrokové výnosy a stále více se spoléhají na výnosy z loterií. **Celkově lze říci, že cla a poplatky poskytují značné množství příjmů pro samosprávy, zejména pro státy.**

Zdroj: <http://www.oecd.org/cfe/regional-policy/Observatory-on-Subnational-Government-Finance-and-Investment.htm>

Finance města Seattle

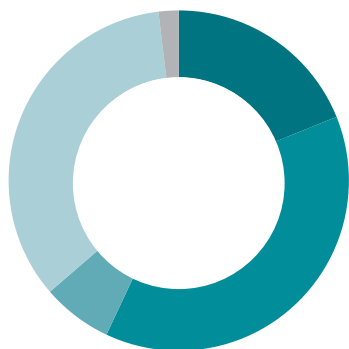
ZDROJE PŘÍJMŮ

Ekonomická klasifikace příjmů

● Daně – vlastní ● Daně – sdílené ● Transfery – běžné ● Transfery – kapitálové ● Poplatky ● Kapitál a majetek ● Ostatní

Základ daně

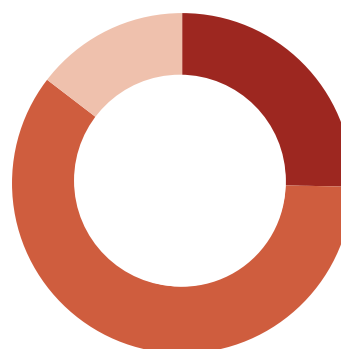
● Produkce ● Příjem a bohatství ● Kapitál ● Majetek ● Ostatní

Účelovost transferů

● Účelové

Úroveň transferů

● Ostatní samosprávy ● Centrální ● Soukromé

Bilance a dluh

-7 %

BILANCE ROZPOČTU

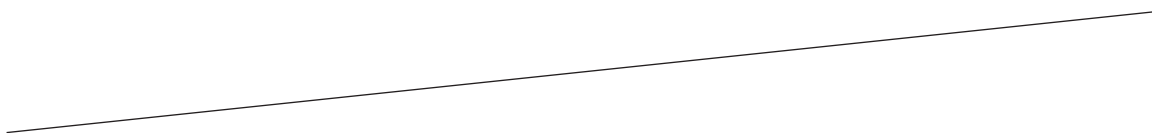
22 %

DLUH JAKO PROCENTO
ROČNÍCH PŘÍJMŮ

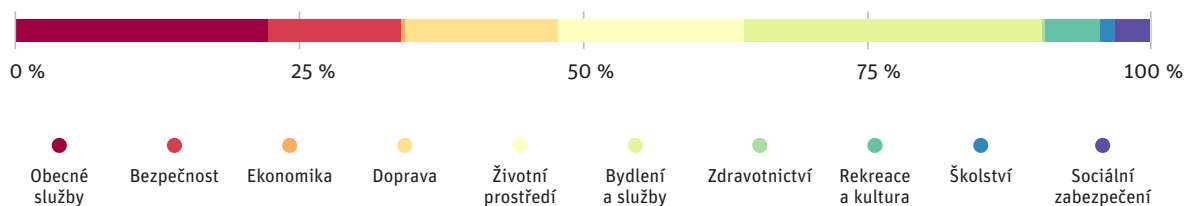
Finance města Seattle

SLOŽENÍ VÝDAJŮ

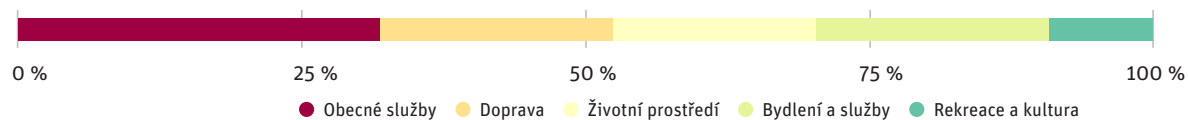
Ekonomická klasifikace výdajů
(data nejsou dostupná)

Funkční klasifikace výdajů

Funkční klasifikace kapitálových výdajů

Zdroj: vlastní dotazníkové šetření (2019)

Alaskan Way Replacement Tunnel

Tunel nahrazuje původní dálniční viadukt v centru Seattlu v délce 3 km.

Původní centrem Seattlu ve směru sever-jih procházející dálniční viadukt z 50. let 20. stol. byl nahrazen tunelem.

Námět na zbourání viaduktu a jeho nahrazení jinou komunikací vznikl v důsledku zemětřesení, které zasáhlo v únoru 2001 město Seattle a způsobilo poklesy částí viaduktu.

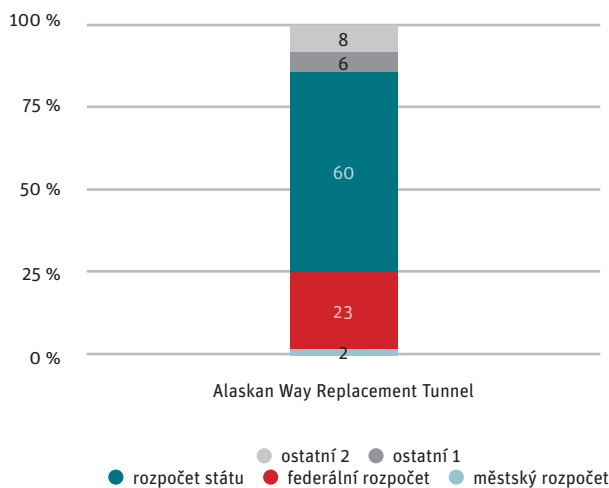
V roce 2009 byla zvolena forma raženého tunelu. Příprava staveniště začala na podzim 2011, v roce 2013 byla zahájena ražba tunelu. V únoru 2019 byl tunel otevřen pro dopravu. V téže době započala demolice viaduktu, konec demolice je předpokládán na podzim 2019. V návaznosti na to je plánována revitalizace seattleského nábřeží.

Celkové investiční náklady na nahrazení viaduktu tunelem činí 3,3 mld. USD

60 % nákladů je hrazeno z rozpočtu státu Washington, a to prostřednictvím daně z paliva pro motorová vozidla. 8 % hradí Port of Seattle. Mýto uhradí půjčky, ty činily 6 % nákladů na výstavbu. Mýto bude vybíráno od podzimu 2019.

Alaskan Way Replacement Tunnel

Zdroj: Washington State Department of Transportation